

Передплата

на «РУСЛАНА» виноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи повертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Пересилене австро-угорського дуалізму.

(X) Засіданє австрійської квотової депутації і вислід голосованя є знаменною відповіддю на сучасні події в Угорщині. Внесеня референта бар. Швєгля, щоби квоту підвалину усталити аж до кінця 1909. р., не прийнято. Ухвалено лише одобрити квотовий ключ 65:6 : 34:4 на протяг одного року, від 1. липня 1903 до 1. липня 1904. Але се не було ще найскрайніше внесенє. Посол Кайзер домагав ся устанавленя квоти на 50 : 50, а посол Фідлер устанавленя квоти відповідно числу населеня або бодай 58 : 42. Ані один ані другий посол не належить до наскрайніших, а так само не можна о се посуджувати д-ра Менгера, котрий заявив ся рішучо проти дотеперішного ключа квотового. Навіть консервативний ґр. Цедвіц виступив з внесенєм, щоби квотовий ключ устанавити лише на один рік. Коли отже таке поважне тіло, як квотова депутація, зложено з досвідних і уміркованих політиків, заняло таке рішуче становище супроти Угорщини, то се стає певним доказом, яке невдоволенє в Австрії викликала робота угорських кошутівців. Навіть квотова депутація не могла сего затаїти і вважала своїм обовязком зазначити, що она займає холодно вижидające становище супроти відносин втворених в Угорщині мадарськими загорілками.

І зовсім справедливо. Доси угорська квотова депутація не хотіла навіть чути про якусь відповідну зміну дотеперішного ключа квотового і иншого розділу спільних видатків. Угорщина при всякій нагоді вихисновувала неміч і розлад Австрії і треба їй признати, що уміла по мистецьки припирати Австрію до стіпи. Австрія все заклопотана і затривожена, була рада визволити ся з сего положеня хочби як високою ціною. Тимчасом положенє се троха змінило ся, Угорщина сама попала в невідрадний стан і Австрія має спромугу троха свобідніше відотхнути і спокійніше оцінити властиву вартість спільного цловоторговельного союзу і високість квоти. Вправді не може Австрія поділяти погляду загорілих кошутівців, що цловоторговельна сіллка не має ніякого змислу, але коли там так задивляють ся, то Австрія також не має потреби вязати ся на шість років, а вистарчити поки-що на один рік устанавити квоту.

Голосованє квотової депутації показує, що в Австрії не хотять вже все так спокійно приймати, що угорська загорілість забажає. Голова квотової депутації, ґр. Шенборн, предложив розолюцію, після якої мають бути удержані всі ті спільні інституції (особливо військо), які запоручують могутнє становище держави і значно обтяжують обидві її половинці. Однодушність зазначена при голосованю над сею резолюцією є вельми знаменним memento на адресу угорських загорілість, бо годі, щоби державу реформовано по думці і бажаню угорських кошутівців. Доси без пощади

руйновано все, що остало з давньої традиції, а чим більше уступчива була Австрія, тим жадібніше виступала Угорщина, так що домаганям її нема кінця. Здавало ся, що Угорщина заспокоїть ся тим, що її самостійність зазначено на зверх вставкою і поміж стародавнє ц. к., а тимчасом мадарські загорілість домагають ся дальше зміни емблем, переміщення полків і доходить вже до того, що монархія розділить ся на два зовсім відокремлені організми, сповні хіба лише особою монарха. Колиб Деак встав з гробу, не пізнав би переведеного ним дуалістичного уладженя. Одначе сі змаганя повинно мати свої границі. Наколи Угорщина бажає в дійсности знесеня дуалізму і хоче розвивати ся і процвітати економічно яко самостійна держава, то Австрію не може обходити тоді ані її недобір ані надвишка в бюджеті. Але тоді нехай Угорщина сама заплатити собі власне військо, власну заграничну репрезентацію і не вимагає, щоби Австрія брала на свої барки переважну часть тягарів. Доси Австрія все лише притакувала, крайна пора з сим покінчити. Сего вже за багато не лише австрійській радї державній, але й квотовій депутації, її ухвали кажуть доси і не дальше, і сим дала она почин до дуалістичного пересиленя.

Отворенє філії „Просвіти“ в Городенці.

(Допись з Городенки).

В хвили, коли оргії польської гакати здають ся доходити кульмінаційної точки в нищєню Русинів, в хвили, коли нечисленні городенські кацапи конопають ся, щоби спинити народну самосвідомість і просвіту — удалось горстці прихильників простолюда основати філію Товариства «Просвіта» в Городенці. Загальні збори відбули ся торжественно дня 1. н. ст. червня с. р. Взяло в них участь до 600 свідомих селян (число як на Городенщину дуже поважне!) і горстка так духовної як і тої світської інтелігенції, котра все і всюди являє ся, де йде о яку-небудь народну роботу. Піднести мушу, що деякі сьвященники поприїздили з подалєких закутин городенського повіта, як о. Одчорог з Живачева, аби справдити вічне і правдиве слово Христове о добрім пастири. Деякі сьвященники знов, хоч ближше Городенки, як пр. о. Б. з Олівви, в котрого селі панує кромішна тьма разом з кацапською заразою і котрий радо являє ся і промовляє на торжествах «Sokolow», — не явили ся мимо повисиланих запрошень і триразових оголошень в наших часописах. Проте і не диво, що з їх сел не явили ся люди в пожаданім числі, бо хтож дасть їм примір та заохотить до сего?

А вже аж разила абстиненція народного учительства, бо з них всего двох явило ся. Чи не сором Вам, пп. учителі, що в хвили, коли Ваші товариші по званю, Поляки з «Sokol-ами» вибрались до Кракова, Ви не зволили прибути на просвітні збори тих, котрих Ви просвітителями і з котрими Вас судьба-доля на все злучила? Оправданя тут жадного нема, бо тоді був день вільний від шкільної науки — отже вільний час був, а до того 1. червня — можна бу-

ло не тільки бути на зборах, але і взяти платню при тій нагоді в уряді податковім. Промовляло би хіба се за учителями, що бояли ся переслідувань інспектора Крук-а. Але чим більше учителі будуть крити ся зі своїм патріотизмом, тим сміліїше всякі круки будуть добирати ся їм до печінок. Не явити ся зі страху на просвітних зборах — се вказує хіба на занепад всякої гідности людської.

Та вертаю до самого торжества загальних зборів. Збори попередила торжественна Служба Божа в парохіальній церкві. Відправляв в присутности численно зібраних селян о. Билинкевич з Глушкова в асистенції о. Одчорога з Живачева і о. Маньовського з Серафинець при гарнім співі селянського хору з Тишковець. По торжественнім богослужєню селяни парами в вірцевім порядку удали ся до доволі обширної салі «Народного Дому» і за чверть години згадала сая виповнилась по береги так, що пізнійші мусіли прислухувати ся просвітним рефератам через отверті двері і вікна. О год. 11. отворив збори др. Т. Окуневский. Насамперед прочитав привітне письмо Головного Відділу Товариства «Просвіта» і наспівшу телеграму від Русинів зеленої Буковини. Опісля в довгий промові змалював невідраднє положенє руского селянства і вказуючи на головні причини сеї неволи, а іменно на брак просвіти і байдужність, завізав всіх до просвіти і науки, бо тільки ті два чинники можуть запевнити нам лучшу будучність. Дальше поясняв, що се таке Товариство «Просвіта» і вказав, яку вагу має філія сего Товариства в піднесеню просвіти і науки в нашім повіті.

По промові д-ра Окуневського, котру зібрані селяни нагородили рісними оплесками, забрав голос відпоручник Головного Відділу Товариства «Просвіта» у Львові, проф. Омелян Колодницький з Коломиї. Сей в своїй розумній і глибоко обдуманій промові, вказав на історичні причини, які склались на культурний упадок Українців-Русинів, яркими чертами змалював часи абсолютизму в Австрії і як то по наданю конституційного устрою в нашій державі славянські народи зачали двигатись і зростати та порівнював розвій Чехів з розвоєм галицьких Русинів. Розбираючи причини успішного розвою Чехів, вказав передовсім на просвіту і науку та їх твердині: школи і читальні, чого бракувало і бракує дотепер Русинам — проте і розвій сих послідних не може йти скорим темпом наперед.

Дальше пояснив на примірах значінє торгівлі, вказав на потребу закладав кас щадничо-позичкових, крамниць, шпихлїрів і взагалі економічних спілок. Дякуючи городенській інтелігенції за се, що постаралась ся основати філію «Просвіти» в Городенці, яка має бути негасяючим огнищем просвіти і науки на цілий повіт закінчив промову свою желанєм, щоби сповнили ся гарні надії, які покладає матір-«Просвіта» у Львові на дочку-«Просвіту» в Городенці.

По промові проф. Колодницького виступив з відчитом статистично-економічного змісту с. Олесницький, парох з Торговиці пільної. Здавало ся, що по двох довгих промовах і при так піднесеній температурі — відчит о. Олесницького не збудить заінтересованя. Але стало ся на відвороть! О. Олесницький вродженим собі хистом популярного викладу потрафив дуже заінтересувати слухачів змістом свого відчиту. Бесідник порушив найжизненніші справи на-

довий. — З вікна П. поверха загального шпильця у Львові вискочив оноді недужий Федько Матрона і погіб по кількох хвилях. — В Граці отворено вчера другий австрійський зїзд добродїйности. — В Берліні покінчив ся вчера міжнародний зїзд хеміків. — Намісника гр. Л. Пінїнського іменували міські ради в Подгужу, Н. Торзі і Збаражи почетом горожаншном. Повітові ради галицькі мають вручити гр. Л. Пінїнському збірну адресу з признанями.

— Помер у Львові Ян Крах, майстер мурарський і радний міста.

Наука, штука, література.

— Учитель ч. 11, з дня 5. червня 1903 містить отсі статї: Теодор Біленький: Наука рускої мови в школах вародних звичайних і видїлових. Часть II. (Конець). — Про вихованє тілесне (Конець). — З ниви нашого шкільного письменства: Замітки В. Білецького що-до учебника географії для II і III кл. шкіл середних, уложеного д-ром Ом. Калитовским. — Шкідливість і пожиток пилу. — Збори тов. учителїв висших шкіл. — Дрібні замітки.

— Дзвінок ч. 11. з дня 5. червня 1903 р. містить: Свята земля. — А все ізза шлочки (дальше). — Цьвіти. — У борбі з царем пустинї (з ілюстрацією). — Істория куска хліба. — Праця і забава. — До сего числа долучено 5. аркуш повістки «Збиточник Гумфрі».

— Зоря ч. 5. за май с. р. містить віршоване оповіданє сатиричне п. з. «Істория дурної корови». Написав Гриць Щявквачка.

— В Народній бібліотеці «Наука і розвага» в Чернівцях появили ся:

ч. 6. Новобранчик. Поема Юрих Федьковича.

ч. 7. Евангельська віра в старій Англії. Написав Михайло Драгоманов.

Телеграми.

Відень, 9. червня. На нинішнім засіданню палати послів внесли інтерпеляції: п. Войтига і тов. в справі несправедливого оподаткованя одного з учителїв під Краковом і п. Офнер і тов. в справі різні жидів в Кишиневі. Інтерпелянти домагають ся інтервенції(?) австрійского правительства, аби в Росїї не повторила ся знова така різня. — Пос. Банкіні жадав, аби до спинованя розрухів в Хорвації не уживано війська. Опісля міністри Гартель і Бем-Баверк відповідали на інтерпеляції.

Рим, 9. червня. Папський консистор наслідком недуги Папи відложено на пізнійше.

Загреб, 9. червня. Хорвацький соїм скликано на 17. червня.

Рим, 9. червня. В Неаполи і в кількох інших містах прийшло до противастрійских демонстрацій. — В Падві замкнено університет.

Будапешт, 9. червня. В окрузї Добра вибрано послом Румуна, д-ра Влада, який є першим послом-Румуном в угорскім соїмі.

Софія, 9. червня. В околици Струници прийшло до кровавої стрічі македонської ватаги з турецким війском.

Царгород, 9. червня. Два італійські кораблі відплинули вчера з Солуня.

Відоzва.

Зближає ся час ферїї вакаційних і відпочинку для молодежи по тяжкій і мозольній праці. Однакож більша часть єї не є в тім псалливім положеню, щоби по цілорічних трудах відповідно відпочати, дихнути свїжим воздухом та підратувати своє хитке здоровлє.

Підписаний видїл дякуючи за ласкаву поміч в сїм зглядї в часї минулих ферїї, звертає ся і тепер з укїнною просьбою до щедрих руских родин, щоби прийняли на час ферїї до свого дому бідних а пильних учеників, щоби ті могли не лиш скрінити свої сили фізичні але також мати нагоду доповнювати шкільне вихованє побутом в крузі образованім та поважнім. Ласкаві зголошеня просить ся присилати до кінця червня с. р. на руки підписаного голови.

В Коломні, дня 29. мая 1903.

За Видїл товариства «Шкільна Поміч»:

С. Недільський

Іван Білик

голова.

писар.

НАРОДНІ ІМНИ:
Ще не вмерла Україна!
Не пора!
на картоновім папери видає «Народна Рада».
Набувати можна в «Народній Канцелярії» у Львові (Ринок 10.) по 2 К за 100 примірників.

Товариство взаїмного кредиту
„Дністер“
стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові
ПОЗИЧКИ
СПЛАТУ
Членом
Удїл
Вкладки
Чистий зиск
ІНФОРМАЦІЙ
31/12 1902. ДИРЕКЦІЯ.

Ц. к. упр. гал. акц.
Банк Гіпотечний
Віддїл депозитовий
приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходаня папери вартісні і дає на них завдатки.
Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.
Депозити сховкові (Safe Deposits)
За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї папірній сховок до виключного ужатку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може свос майно або важні документи.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

Table with columns for 'до Львова' and 'зі Львова', including departure and arrival times and destinations like Krakow, Berlin, Vienna, etc.